

वेळ : 3 तास

गुण : 80

Time : 3 Hours

Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.
  - अ) संज्ञापन चक्राचे कार्य स्पष्ट करा.
    - a) Explain the function of communication circle.
  - ब) शेनॉनचे संज्ञापन प्रतिमान आकृतिसह विशद करा.
    - b) Describe the Shannon's communication model with diagram.
  - क) अपारंपारिक अध्ययनार्थीची महत्त्वाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
    - c) Write important characteristics of Non-traditional learners.

- ड) अनुदेशन अभिकल्प नियोजनातील घटकांचे विवेचन करा.
- d) Describe the elements involved in Instructional Design System.
- इ) परिचर्चा व परिसंवाद यामधील फरक स्पष्ट करा.
- e) Differentiate between symposium and seminar with example.

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) अनुदेशन 'रचना प्रकार' व 'पद्धती' या संज्ञांच्या व्याख्या सांगून त्या स्पष्ट करा.
- a) Define and explain the concepts of Instructional 'Design Types' and 'Method'.
- ब) व्याख्यान पद्धतीचे विविध प्रकार कोणते ? त्यापैकी एकाचे सोदाहरण स्पष्टीकरण करा.
- b) What are the types of lecture method? Out of them explain any one with example.
- क) अभ्यास सत्र म्हणजे काय ? अभ्यास सत्राचे विद्यार्थ्यांना होणारे फायदे लिहा.
- c) What is Academic Session? Write merits of academic sessions to students.
- ड) शैक्षणिक श्रवणमाध्यमाच्या मर्यादा लिहा.
- d) Write the limitations of Educational Audio Media.
- इ) शैक्षणिक श्रवण कार्यक्रम मूल्यमापनाचे निकष विशद करा.
- e) Explain the criteria of evaluation the Educational Audio Programme.

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) दूरदर्शन व्हिडिओचे फायदे लिहा.

a) Write the benefits of Video Television.

ब) संगणकाचा वापर शैक्षणिक क्षेत्रात तुम्ही कसा कराल ? सोदाहरण स्पष्ट करा.

b) How would you use computer in educational field? Explain with an example.

क) अनुदेशन पाठाची प्रमुख वैशिष्ट्ये लिहा.

c) Write the important characteristics of Instructional lesson.

ड) अनुदेशन पाठात आलेख वापरण्यासाठीची मार्गदर्शक तत्त्वे विशद करा.

d) Illustrate the guideline principles to be used in preparing Instructional lesson.

इ) दूरशिक्षणातील व्यक्तिगत मार्गदर्शनाची भूमिका थोडक्यात स्पष्ट करा.

e) Explain the role of Individual guidance in Distance Education briefly.

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) दूरध्वनीद्वारे अध्यापनाचे अध्ययनार्थीला होणारे फायदे स्पष्ट करा.

a) Explain the benefits of Telephonic teaching to learner.

ब) लॅसवेलचे संज्ञापन प्रतिमान आकृतिद्वारे विशद करा.

b) Illustrate the Lasswell's communication model with diagram.

- क) भूमिकापालन या तंत्राचे फायदे व मर्यादा लिहा.
- c) Write the merits and demerits of Role-play technique.
- ड) भाषा प्रयोगशाळेचे कार्य थोडक्यात लिहा.
- d) Write in brief the function of Language Laboratory.
- इ) संगणक साक्षरता म्हणजे काय ? संगणक साक्षरतेचे शैक्षणिक उपयोग लिहा.
- e) What is Computer Literacy? Write the educational uses of Computer Literacy.

